

Diagnoza zasobów i potencjałów kulturotwórczych,
realizowana w ramach projektu:

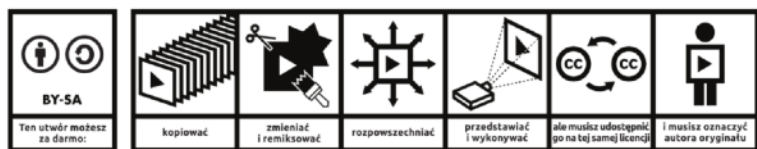
LIK

Lokalne Inicjatywy Kulturalne w Ogrodzieńcu

Projekt realizowany przez
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
i Sportu w Ogrodzieńcu,
dofinansowany ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
"Dom Kultury + Inicjatywy Lokalne 2020"

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.





Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska – Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja. Jest to licencja używana przez Wikipedię i jej siostrzane projekty: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/>

Spis Treści

I. WSTĘP

- I.1 Problematyka badawcza
- I.2 Cele badawcze
- I.3 Metody i narzędzia badawcze
- I.4 Charakterystyka badanego środowiska

II. REALIZACJA DIAGNOZY

- II.1 Warsztaty Wydobywcze On-Line
- II.2 Ankieta
- II.3 Komunikacja ze społecznością lokalną w sieci
- II.4 Wywiady Indywidualne
- II.5 Uzupełniające działania diagnostyczne

III. PODSUMOWANIE WNIOSKI I REKOMENDACJE

IV. UWAGI

- IV.1 Wykaz materiałów i źródeł badawczych
- IV.2 Osoby odpowiedzialne za tworzenie diagnozy

I. Wstęp:

Oddajemy w Państwa ręce raport z działań diagnostycznych, realizowanych w ramach projektu „LIK - Lokalne Inicjatywy Kulturalne”. Instytucją koordynującą projekt jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu. Projekt realizowany jest w ramach ogólnopolskiego, pilotażowego programu „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2020”, dofinansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury.

Niniejszy raport jest próbą odpowiedzi na pytania zawarte w celach badawczych, jest również zapisem niezwykłego czasu, w którym prowadzone były badania: od początku marca do końca czerwca 2020 roku. Działania diagnostyczne przypadły na okres bezprecedensowej w dziejach świata reakcji na skutki pandemii wirusa COVID-19. Zarówno w Polsce, jak i w skali globalnej podjęte zostały radykalne działania w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zachorowań. Ograniczony przez pandemię kontakt społeczny oraz ograniczone możliwości przemieszczania się i spotkania w większych lub mniejszych zbiorowościach, miały bezpośredni wpływ zarówno na przebieg, jak i wyniki naszych badań.

Z uwagi na fakt, że w czasie prowadzenia diagnozy, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu (MGOKiS), którego oddziaływanie społeczne i potencjał współpracy z odbiorcami badaliśmy, został obligatoryjnie zamknięty, w porozumieniu z Narodowym Centrum Kultury, podobnie jak inne podmioty biorące udział w programie „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2020”, postanowiliśmy - mimo okoliczności oraz dostosowując charakter naszej pracy do nowych warunków - zmierzyć się z niecodziennym wyzwaniem, mając nadzieję, że szczególny czas badań, przyniesie za sobą nowe refleksje i spostrzeżenia.

Oddziaływanie COVID-19 na sferę kultury

W okresie pomiędzy marcem a czerwcem 2020, niemal w całym cywilizowanym świecie odroczone lub odwołano większość wydarzeń sportowych, religijnych i kulturalnych. W Polsce, podobnie jak w innych krajach nakazano pozostanie w swoich domach i nie wychodzenie z nich bez koniecznego powodu. Część państw zamknęła granice lub wprowadziła ograniczenia ruchu granicznego. W związku z ruchem międzynarodowym, duża grupa osób poddana została przymusowej kwarantannie, polegającej na całkowitej fizycznej izolacji od społeczności. W Polsce podobnie jak innych państwach, zamknięto szkoły, uniwersytety oraz instytucje kultury. Pandemia spowodowała zakłócenia społeczne i gospodarcze, w tym światową recesję, której skutki dla kultury, w tym na społeczność opisywanej w niniejszej diagnozie gminy Ogrodzieniec, trudno przewidzieć w momencie opracowywania niniejszego raportu.

Zaistniała sytuacja skłoniła nas do poszukiwania alternatywnych sposobów komunikacji oraz zbierania danych. Wobec braku możliwości bezpośrednich spotkań z mieszkańcami **Ogrodzieńca**, naturalnym środowiskiem działań diagnostycznych stały się spotkania w sieci internetowej. Mając pełną świadomość, że przestrzeń cyfrowa nie jest w naszym kraju ogólnodostępnym medium komunikacji, mierzymy się z faktem, że obraz jaki wyłania się z naszych badań i obserwacji jest niepełny, daje raczej pewne wskazówki, niż wskazuje na konkretne odpowiedzi na stawiane w diagnozie pytania.

Dlatego raport ten nie ma aspiracji naukowych. Inspirując się różnymi metodami badań, poszukiwaliśmy wspólnie z mieszkańcami oraz środowiskiem i pracownikami M-GOKiS w Ogrodzieńcu, odpowiedzi na pytanie: **Jak wzmocnić aktywność mieszkańców w działania na rzecz kultury Ogrodzieńca?**

Poza licznymi problemami badawczymi, zauważamy też pozytywne strony nowej, nieznannej wcześniej sytuacji społecznej, związanej z zawieszeniem wielu form aktywności społecznej. Nasi respondenci dysponowali czasem, na którego brak wcześniej się uskarżali. Konieczność komunikacji za pośrednictwem Internetu, uruchomiła nowe kompetencje społeczne w tym zakresie. W czasie kiedy prowadziliśmy nasze badania, Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu na dużą skalę koordynował pomocowe działania społeczne, polegające na szyciu maseczek, wielu mieszkańców Ogrodzieńca spontanicznie i bezinteresownie włączyło się w wiele inicjatyw, również i tych związanych z twórczością artystyczną. Upowszechniając wyniki diagnozy mamy nadzieję, że stanie się ona też narzędziem zdobywania wiedzy i kompetencji w zakresie nowych mediów, dlatego poszerzyliśmy ją o

linki kierujące do rozszerzonych informacji i materiałów źródłowych zgodnie z tzw. Formułą „click path” (clickstream). https://en.wikipedia.org/wiki/Click_path

Cele badawcze

Głównym celem etapu diagnostycznego była próba zidentyfikowania potencjałów społecznych i kulturotwórczych zasobów wybranych grup społecznych w Gminie Ogrodzieniec oraz ich zdolności do inicjowania działań kulturalnych.

Celem diagnozy było również poszukanie możliwości **zwiększenia zaangażowania Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w życie mieszkańców gminy Ogrodzieniec.**

Niniejsza diagnoza nie odpowiada na pytanie jaki charakter, czy cechy szczególne ma życie kulturalne mieszkańców Gminy Ogrodzieniec. Nie ma też aspiracji do oceniania jakości dotychczasowej pracy merytorycznej M-GOKiS w Ogrodzieńcu.

Jej zasadniczym zadaniem jest **zmapowanie potencjału możliwości realizowania oddolnych inicjatyw kulturotwórczych, przez pojedynczych mieszkańców, grupy nieformalne i organizacje pozarządowe na terenie Gminy Ogrodzieniec**, zwłaszcza tych, które nie są stale obecne w dotychczasowej działalności M-GOKiS w Ogrodzieńcu.

Poszukiwaliśmy również odpowiedzi jakie nowe formy współpracy z mieszkańcami są możliwe i pożądane w drugiej części projektu, polegającej na współorganizacji samodzielnych oddolnych inicjatyw mieszkańców w dziedzinie kultury.

Metody i narzędzia badawcze

Aby osiągnąć założone cele badawcze, biorąc pod uwagę specyfikę projektu, a także specyficzny czas jego realizacji, zdecydowaliśmy się na zastosowanie metod jakościowych, dla których głównym narzędziem gromadzenia danych były rozmowy animacyjno-diagnostyczne, prowadzone w formie moderowanej dyskusji z użyciem prezentacji multimedialnych. Korzystaliśmy również z badań ankietowych, analizy dokumentów i artefaktów, obserwacji uczestniczących oraz wywiadów indywidualnych z mieszkańcami.

Z uwagi na brak możliwości prowadzenia bezpośrednich spotkań, zdecydowaliśmy się na rozmowy diagnostyczne on-line, za pośrednictwem aplikacji „Zoom” (<https://zoom.us/>). W takiej technice prowadziliśmy również wywiady indywidualne oraz konsultacje projektowe.

Informacja o ankiecie była upowszechniana za pośrednictwem Internetu, jednak liczyliśmy głównie na możliwość wypełnienia jej w tradycyjnej formie.

W dogodnym i możliwym do realizacji czasie przeprowadziliśmy spacer badawczy po wskazanych wcześniej przez mieszkańców gminy miejscach o szczególnym potencjale kulturowym.

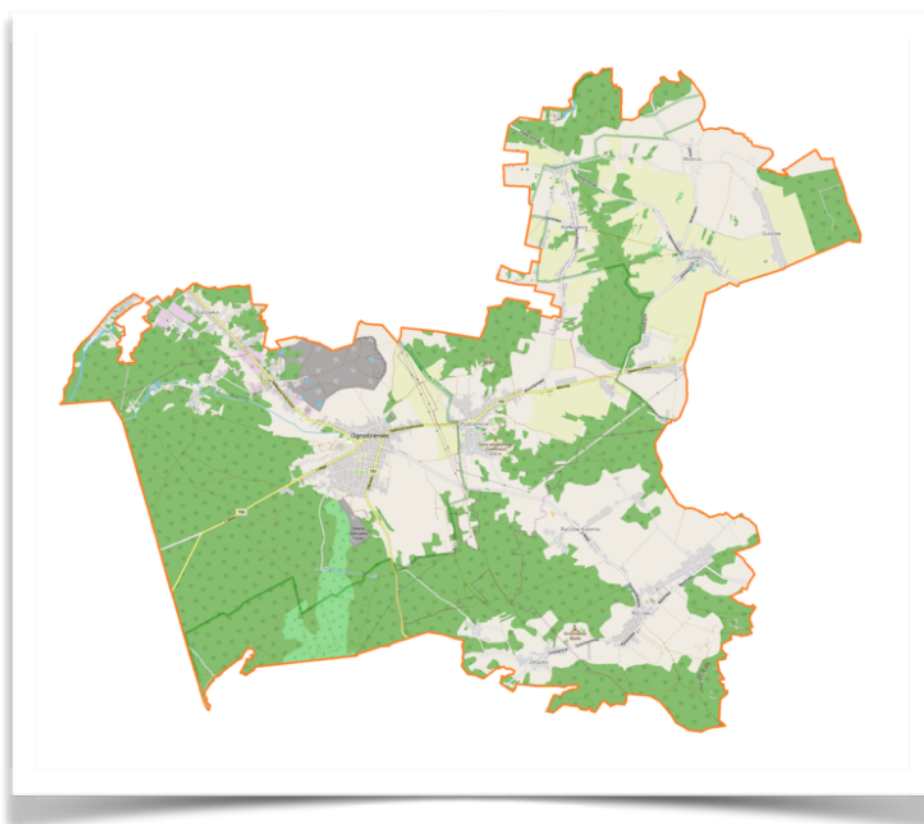
Działaniom badawczym towarzyszyła również promocja i informacja dotycząca realizacji projektu.

Grupami, które zostały zaangażowane do udziału w działania badawcze byli lokalni liderzy, artyści i animatorzy kultury, osoby dorosłe, młodzież szkół podstawowych i średnich, studenci oraz osoby starsze. W procesie badawczym aktywny udział brali pracownicy merytoryczni M-GOKiS w Ogrodzieńcu.

Charakterystyka badanego środowiska

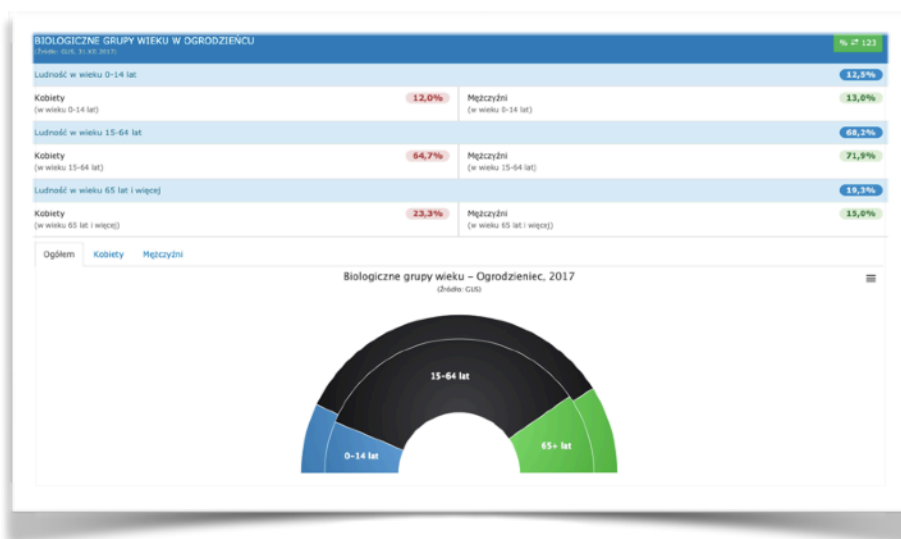
Ogrodzieniec to miasto leżące w południowej Polsce. Należy do województwa śląskiego, powiatu zawierciańskiego, w centrum Jury Krakowsko-Częstochowskiej, niedaleko dużych ośrodków miejskich aglomeracji śląskiej, Krakowa i Częstochowy. Jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej Ogrodzieniec. Miasto zamieszkuje ok. 4300 mieszkańców, w całej gminie mieszka ok. 9100 mieszkańców. Specyfikę gminy stanowi jej krajobraz, ze skalistymi, wapiennymi wzgórzami i charakterystycznym Zamkiem Ogrodzienieckim, dzięki któremu Gmina Ogrodzieniec znana jest turystom. Licznie odwiedzane ruiny zamku (ok. 500000 turystów rocznie), przyczyniają się do rozwoju branży turystycznej, gastronomicznej i pamiątkarskiej, aktywność ta skoncentrowana jest jednak głównie na Podzamczu, części gminy oddalonej nieco od centrum miasta.

Gminę tworzą sołectwa: Fugasówka (m. Fugasówka i m. Markowizna), Gieblo, Gieblo-Kolonia, Gulzów, Kielkowice, Mokrus, Podzamcze, Ryczów, Ryczów-Kolonia, Żelazko (m. Żelazko i m. Śrubarnia).



Ogrodzieniec - mapa gminy

W latach 2002-2017 liczba mieszkańców miasta zmalała o 3,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Ogrodzieniec ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -19%.



Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/Ogrodzieniec>

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu

Realizator projektu „LIK Lokalne Inicjatywy Kulturalne w Ogrodzieńcu” - Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu (M-GOKiS w Ogrodzieńcu) (<http://www.mgokis.ogrodzieniec.pl/>) jest instytucją kultury, której organizatorem jest Miasto i Gmina Ogrodzieniec. W Październiku 2019 roku zakres działalności jednostki poszerzył się o sport. Kluczową formą działalności ośrodka jest prowadzenie edukacji kulturowej, opartej na prowadzeniu zajęć stacjonarnych oraz organizacji wydarzeń kulturalnych dla społeczności miasta i gminy Ogrodzieniec. Przy M-GOKiS w Ogrodzieńcu funkcjonują lokalne zespoły śpiewacze i taneczne oraz orkiestry dęte, koła zainteresowań m.in:

- Zespół Mażorettek „Fantazja”
- Młodzieżowa Orkiestra Dęta Ogrodzieniec
- Orkiestra Dęta OSP Giebło
- Orkiestra Dęta OSP Ryczów
- Zespół Echo
- Zespół Seniorzy z Ogrodzieńca
- Zespół Folklorystyczny Wrzos z Ryczowa-Kolonii
- Zespół Ryczowianki
- Uniwersytet Trzeciego Wieku (liczne sekcje tematyczne)
- Uniwersytet Dziecięcy
- Studio Wyobraźni
- Koło Pszczelarzy w Ogrodzieńcu
- Miejskie Koło Wędkarskie Okoń w Ogrodzieńcu
- Stowarzyszenie Zwyczajnie Retro , a także koła gospodyń wiejskich. Ośrodek wydaje „Gazetę Ogrodzieńską”.

M-GOKiS w momencie tworzenia niniejszej diagnozy przechodzi gruntowną modernizację infrastruktury.



Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu przed modernizacją.

II. REALIZACJA DIAGNOZY

II.1 Warsztaty Wydobywcze On-Line

Kontekst

Z uwagi na ograniczenia związane z pandemią Covid-19 i brak możliwości realizacji, zamierzonych wcześniej badań fokusowych, jako główny element działań diagnostycznych zaplanowano spotkania za pośrednictwem platformy do komunikacji on-line Zoom (<https://zoom.us/>). Spotkania te miały charakter moderowanych warsztatów animacyjnych, w czasie których moderator - badacz, przedstawiał koncepcję diagnozy oraz pytania badawcze. Aby ułatwić rozmowę i nakierować ją na pożądane tematy, moderator pokazywał grupie respondentów prezentacje i pliki multimedialne.

Spotkania prowadzone były z różnymi wiekowo oraz ze względu na zainteresowania grupami mieszkańców gminy Ogrodzieniec. Zogniskowanym wywiadem grupowym, prowadzonym za pośrednictwem narzędzi on-line, objęte zostały grupy seniorów, młodzież w wieku szkolnym, młodzi twórcy oraz pracownicy i animatorzy współpracujący z M-GOKiS w Ogrodzieńcu.

Warto podkreślić, że poza walorami poznawczymi, związanymi z prowadzoną diagnozą, spotkania te niosły ze sobą również walor edukacyjny (dla wielu respondentów były pierwszą okazją do tego typu komunikacji), były też, zwłaszcza dla grupy seniorów, jedną z pierwszych okazji do spotkania i rozmów - po tygodniach izolacji społecznej związanej z pandemią Covid-19.



Wyniki Badań Fokusowych realizowanych za pośrednictwem programu do spotkań on-line

Miejsca

Grupa aktywnych seniorów, wskazywała miejsca dogodne do realizacji działań kulturalnych. W rozmowach padały również nazwy miejsc, które są w pamięci mieszkańców, mimo iż obecnie nie pełnią już roli kulturotwórczej ani integracyjnej.

Miejsca zachowane w pamięci	Miejsca dogodne do prowadzenia działań kulturalnych dziś	Nieistniejące obecnie, a oczekiwane miejsca spotkań kulturalnych
„Wikaryjka”	Czytelnia	Klubowe miejsca spotkań nieformalnych „przy kawie”
„Alejka w stronę Bzowa”	Sala Rady Miejskiej	Kino plenerowe
Krępa - niegdyś kąpielisko	Teren szkół	Nowe boiska, jako miejsca do spotkań
„Lasek” - miejsce rekreacyjne z restauracją i miejscem do tańczenia	<u>Krępa</u>	Świetlica dla seniorów
	Ruiny Starej Prochowni	
	„Park Jura” na Cementowni (miejsce prywatne)	
	Hala Sportowa na Cementowni	
	<u>Skwer obok M-GOKiS</u>	

Sposoby na działania kulturalne w drugiej części projektu:

Respondenci wskazywali na możliwości związane z realizacją drugiej części projektu LIK - Lokalne Inicjatywy Kulturalne w Ogrodzieńcu. Wśród najczęściej powtarzających się pomysłów, były działania kulturalne **realizowane w przestrzeniach otwartych** („na świeżym powietrzu”). Wskazywano również, że działania takie mogłyby łączyć się z **rekreacją oraz edukacją ekologiczną**. Wskazywano, że seniorom w działaniach związanych z kulturą potrzebna jest często organizacja **zaplecza logistycznego** - transportu do miejsc spotkań. Grupa seniorów zwracała również uwagę na potrzeby edukacyjne związane z **nowymi technologiami**, zwłaszcza z komunikacją on-line. Respondenci podkreślali, że preferują **bezpośrednie spotkania**, bardziej niż te prowadzone w przestrzeni internetowej.

Osoby, grupy:

Respondenci pytani o grupy i osoby, które mają potencjał do inicjowania działań społecznych, wskazały następujące przykłady:

- Instruktor muzyki prowadzący sekcję wokalną
- Prowadzący orkiestrę młodzieżową
- Mażoretki
- Mieszkanki Ogrodzieńca uzdolnione poetycko
- Pan Marian Witczak
- Pani Alicja Kmita Żak
- Pan Robert Szmidt
- Pan Miśkiewicz

Popularne formy aktywności:

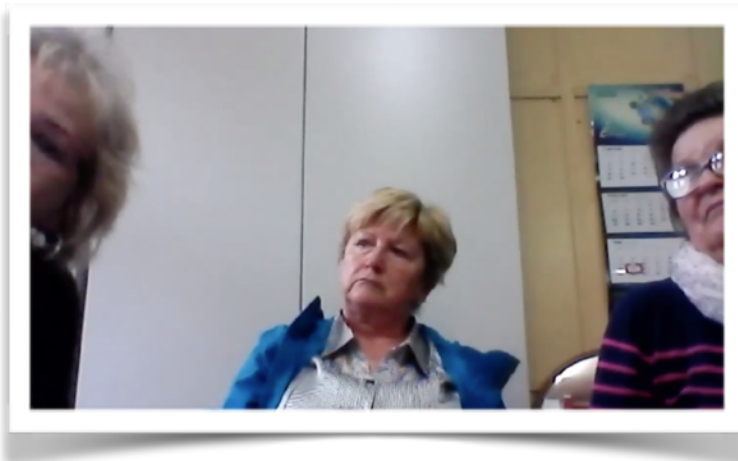
- Wykłady Akademii WSB
- Zajęcia gimnastyczne
- Spotkania nieformalne („*Po prostu lubimy się spotykać*”)
- Zumba
- Joga

Relacje:

Zdaniem starszych respondentów, nowi mieszkańcy chętnie włączają się w życie społeczne gminy. („Jeżeli ktoś jest otwarty, to nie ma problemów z włączaniem się do społeczności”), podkreślają, że nie ma konfliktów między starymi, a nowymi mieszkańcami. Wśród obaw, największe związane były z ryzykiem zanieczyszczenia Jury przez przemysł. Respondenci obawiają się głównie budowy kopalni cynku i ołowiu. Pytani o Zamek Ogrodzieniec odpowiadali, że jest to głównie miejsce dla gości i turystów.

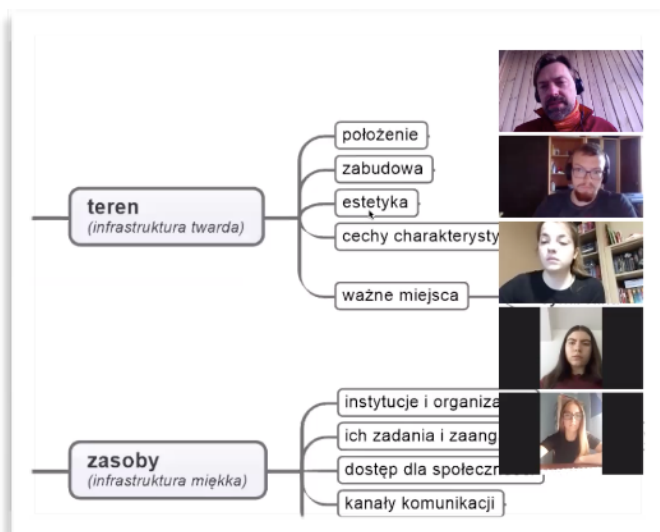
Przykłady powtarzających się wypowiedzi:

„Kiedyś życie kulturalne toczyło się na Cementowni, społeczność Cementowni jest nieco na uboczu”
„W tej chwili nie mamy dla siebie miejsca, mamy nadzieję na szybkie stworzenia stałego miejsca dla seniorów.”



Spotkania z młodzieżą i lokalnymi twórcami

Respondenci wskazywali na początku spotkania, że należą do grupy, która odnalazła w Ogrodzieńcu dogodne warunki, do rozwijania swoich pasji oraz grono osób o podobnych zainteresowaniach. („Jesteśmy tymi, którym udało się dołączyć do fajnej grupy pasjonatów i nie wiemy jak to wygląda z perspektywy osób, które nie uczestniczą z zajęciach”). Możliwe jest - zdaniem rozmówców, że część młodzieży zamieszkującej Gminę Ogrodzieniec, po zakończeniu edukacji na szczeblu podstawowym, poszukuje sposobów na zaspokojenie swoich zainteresowań i pasji w dziedzinie kultury w większych miastach wokół Ogrodzieńca.



Miejsca spotkań młodzieży w Ogrodzieńcu:

- Tereny szkoły w Cementowni
- Alejki w Ogrodzieńcu
- Krępa
- Budynek hali w cementowni

Uwagi związane z miejscami spotkań młodzieży:

- Osoby młode rzadko wybierają Zamek jako miejsce spotkań
- „Zimą nie ma się gdzie podziąć.”
- „Spotykamy się raczej w plenerze, nie ma miejsc spotkań w czasie złej pogody.”
- Budynek hali mógłby być wykorzystywany bardziej efektywnie
- „Brakuje nam stałego miejsca dla prób orkiestry młodzieżowej.”

Sposoby na kulturę w warunkach Covid-19

- Kino plenerowe
- Dotarcie do zespołów rockowych działających w Ogródzieńcu („do tej pory były kłopoty w domu kultury z salkami dla zespołów rockowych - czekamy na zakończenie remontu.”)
- Równoległe działania w przestrzeni on-line i w formie bezpośrednich spotkań.

Relacje:

- „Młodzież czasem nie widzi w Ogródzieńcu dla siebie miejsca, często szukają kontaktów i znajomych w dużych miastach”.
- „Mam wrażenie, że praca z seniorami to główny nurt pracy Ośrodka Kultury.”
- „Młodzi ludzie dobrze się tu czują, ale później wyjeżdżają do większych miast i nie widać ich. Mażoretki kiedy dorastają szukają dla siebie miejsc w większych miastach”.
- „Nie zgadzam się, że nie ma oferty dla młodzieży. Są mażoretki, są orkiestry itp. Dla aktywnych i zaangażowanych są możliwości, tylko nie wszystkie młode osoby są aktywne”.
- Zdaniem młodzieży, problemem może być brak szkół artystycznych w pobliżu
- Miejsce dla młodzieży pomogłoby integrować młode osoby. („Kiedyś była kawiarnia u Giena, ale już jej nie ma. Restauracja w Ratuszu to nie jest miejsce dla młodzieży”).



Opinie młodzieży o Cementowni:

- „Kiedyś w Cementowni było gimnazjum, teraz jest sporo miejsc, które są opustoszałe”.
- Ciekawe jest miejsce nad stawem obok gimnazjum
- „Budynek gimnazjum ma potencjał

Spotkania z pracownikami i animatorami Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Ogródzieńcu

Możliwości Ośrodka kultury

- „Przeprowadzamy się na czas remontu z domu kultury do Urzędu Gminy, nasze możliwości organizacyjne będą znacząco mniejsze.”
- „Martwi nas nagromadzenie się wielu projektów, które realizujemy w jednym czasie.”
- Hala Sportowa.

Miejsca wskazane przez animatorów M-GOKiS

- Zamek Ogródzieński wraz z przylegającym terenem
- Kępca
- Remizy w sołectwach
- Plac Piłsudskiego
- Otwarte przestrzenie
- Sala Narad Urzędu Gminy
- Szkoły
- Kościoły
- „Brakuje miejsc dla nieformalnych spotkań przy kawie”

- **Ludzie i grupy aktywne kulturowo**
- Środowisko muzykujące
- Dorota Supkowska
- Anna Musialska
- Zespół Echo
- Kolegium redakcyjne „Gazety Ogrodzienieckiej”
- Alicja Kmita- Żak
- Marian Witczak
- Fundacja Stara Szkoła
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Koła Gospodyń Wiejskich funkcjonujące w sołectwach
- Zespół Malwinki
- Włodzimierz Seweryn
- Środowisko wspinaczy skałkowych (z całej Polski)

Trudności w relacjach społecznych

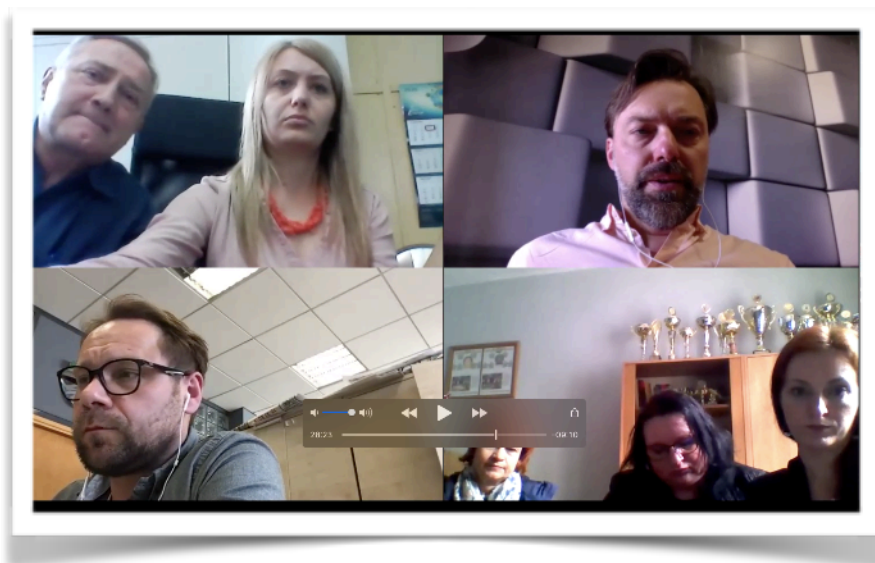
Jako główny problem, pracownicy i animatorzy wymienili brak zajęć spowodowany pandemią, co może być demobilizującym czynnikiem. Brak regularnych, bezpośrednich spotkań oraz obawy związane ze zdrowiem, mogą - w opinii pracowników - przyczynić się do obniżenia aktywności społecznej oraz rozluźnienia więzów społecznych.

Sposoby:

Zdaniem respondentów, projekty związane z aktywnością na świeżym powietrzu mogą niwelować lęk przed zarażeniem Covid-19. Zdaniem animatorów, mieszkańcy mocno odczuwają już brak kontaktu społecznego. Pracownicy wskazują teren wokół Zamku jako dogodny i bezpieczny miejsce spotkań. Podkreślają jednak, że okres letni i związany z nim wzmożony ruch turystyczny to nie najlepszy moment na działania w tym miejscu ze społecznością lokalną.

Grupy poza oddziaływaniem ośrodka kultury

- Osoby pracujące poza gminą do późnej pory (brak czasu na aktywność kulturalną).
- Osoby, które nie rozpoznały jeszcze swoich zainteresowań lub nie potrafią określić potrzeb w dziedzinie kultury.



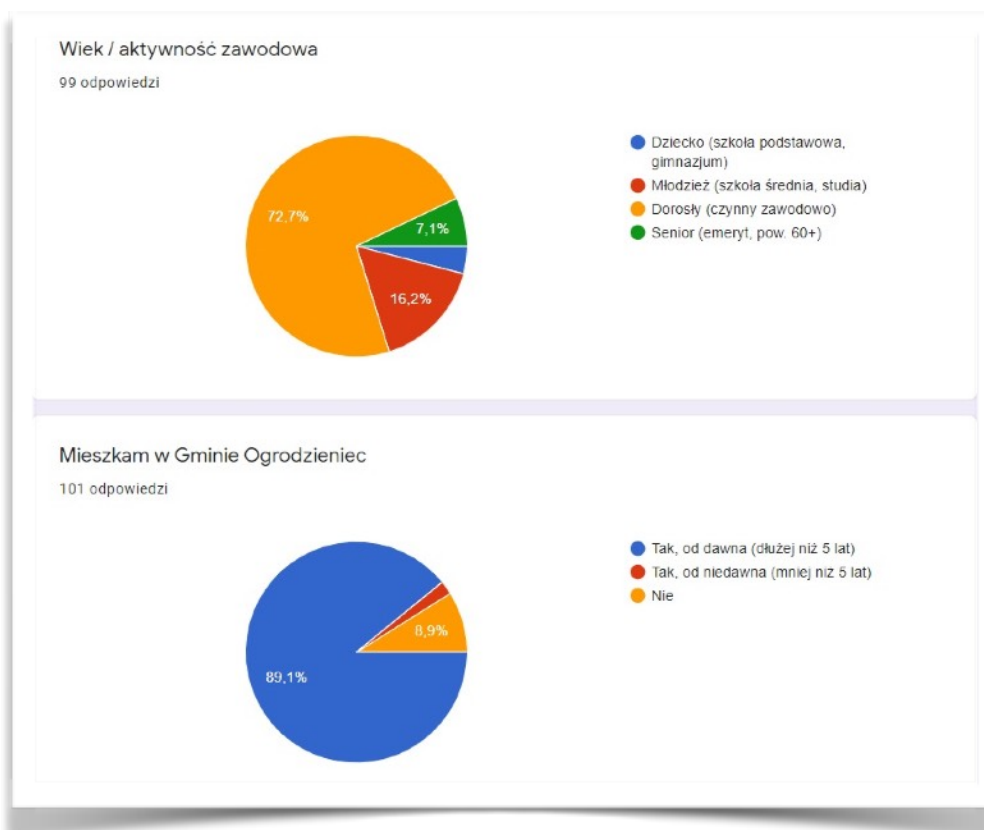
Wnioski i rekomendacje po fokusowych warsztatach „wydobywczych” on-line:

- Działania w drugiej części programu, powinny być realizowane w przestrzeniach otwartych (tereny zielone, parki, skwery). Szczególnie popularne są teren wokół ośrodka kultury oraz teren Krępy.
- Mieszkańcy zainteresowani są udziałem w działaniach związanych z szeroko rozumianą kulturą, w połączeniu z ekologią oraz aktywnością fizyczną. Działania w drugiej części projektu powinny uwzględniać animacyjną formułę pracy z odbiorcami, aby zachęcić do uczestnictwa mniej aktywnych społecznie mieszkańców Ogrodzieńca. Mogą być oparte o plastykę i sztuki wizualne, w tym działania związane z animacją filmową (kino plenerowe itp.)
- Większą popularnością wśród nowych mieszkańców Ogrodzieńca, mogą cieszyć się projekty realizowane w czasie dni wolnych od pracy (weekendy, święta).
- W przyszłości należy wziąć pod uwagę organizację nieformalnego miejsca spotkań dla wszystkich grup wiekowych (kawiarenka społeczna, świetlica itp.).

II.2. Ankieta

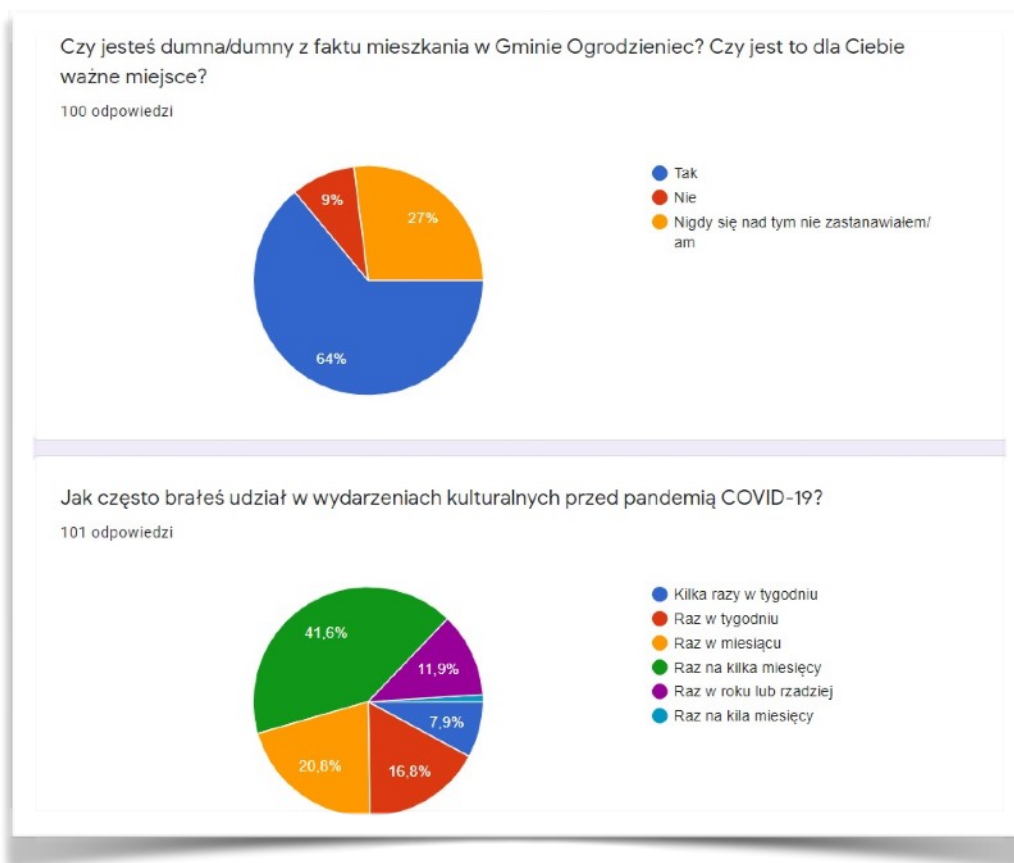
Kontekst

Badania ankietowe prowadzone były wśród mieszkańców Ogrodzieńca, zarówno w formie elektronicznej, jak i - w większości - w formie tradycyjnej (papierowej). Dzięki zaangażowaniu pracowników M-GOKiS oraz wolontariuszy, w niełatwych czasach związanych z izolacją społeczną, spowodowaną pandemią, udało się zebrać ponad 100 odpowiedzi. W większości (62%) zebrano odpowiedzi kobiet. Wśród respondentów przeważali stali mieszkańcy gminy Ogrodzieniec (89%), dorośli, aktywni zawodowo (72,7%) .



Wyniki badań ankietowych:

W zdecydowanej większości, mieszkańcy Ogrodzieńca wyrazili dumę z miejsca swojego zamieszkania. Mieszkańcy znają ofertę M-GOKiS i deklarują, że regularnie uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez ośrodek. Wymieniają też nazwy wydarzeń, które ich zdaniem najlepiej reprezentują kulturę Ogrodzieńca. Mieszkańcy wskazują na turystykę, jako istotny element promocji kultury gminy, wśród miejsc o potencjale kulturowym wymieniają Krępę, Górę Birów, Starą Prochownię. Zamek jest wskazywany jako miejsce przyciągające turystów. Większość ankietowanych wskazuje na wydarzenia plenerowe oraz wykorzystanie walorów przyrody.



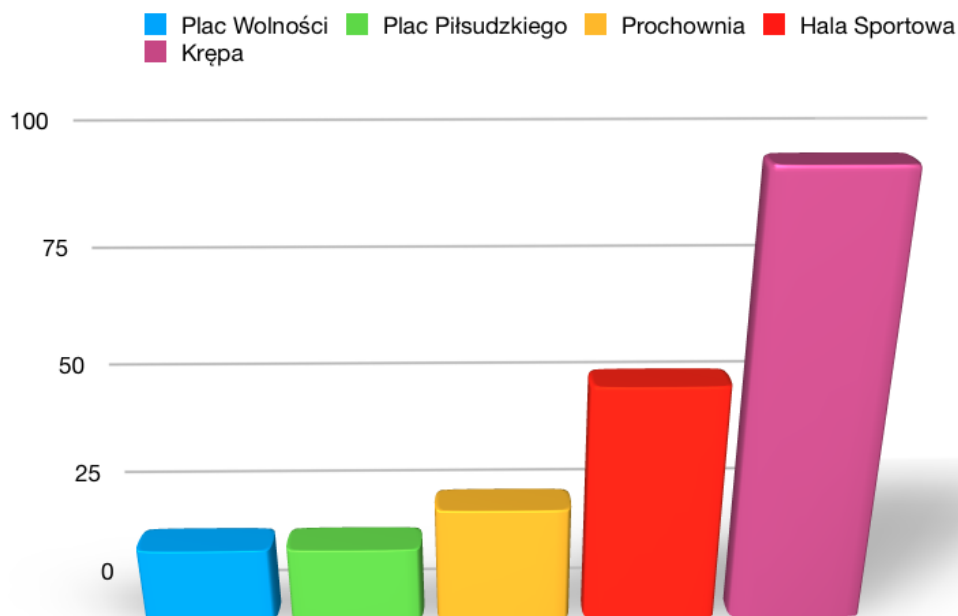
W badaniach ankietowych celowo poproszono mieszkańców o wskazanie atrakcyjnych i wartościowych merytorycznie działań z wyłączeniem działalności Zamku Ogrodzieńckiego, aby skłonić do refleksji nad kulturą realizowaną w centrum miasta oraz w sołectwach.

Wskazania ankietowanych: (podkreślono powtarzające się wielokrotnie odpowiedzi):

Potencjały kulturowe Ogrodzieńca:

- Zespół Mażorettek
- Orkiestra dęta
- Ścieżki rowerowe
- Bunkry z II Wojny Światowej
- Krępa - Ośrodek Rekreacyjno - Wypoczynkowy
- Prochownia
- Kamionka
- Dom kultury na Fugasówce
- Skalka
- Dworek w Gieble
- Plac Wolności
- Suchy Poleć

Miejsca z potencjałem do organizowania wydarzeń kulturalnych (nie wliczając Zamku Ogrodzienieckiego):



Propozycje wydarzeń kulturalnych

- Festiwale
- Kultura kontekstowa (np. Dzień kota, dzień miodu itp.)
- Kameralne koncerty muzyki klasycznej
- Rajdy rowerowe
- Dni Ogrodzieńca
- Pikniki edukacyjne
- Turnieje rycerskie

Osoby znaczące dla kultury Gminy Ogrodzieniec

Współczesne:

- Dorota Supkowska
- Liderki UTW
- Marcin Kocjan
- Sebastian Markiewicz
- Jolanta Sprężak- Wawrzyk
- Pan Jankowski
- Wojciech Jagielski
- Anna Musialska
- Andrzej Kaim
- Włodzimierz Seweryn
- Maria Lipka-Stepniewska
- Eugeniusz Koniec

Historyczne:

- Kazimierz Wielki
- Budowniczości kościołów i zamków
- Pułkownik Władysław Antoni Rozlau
- Tadeusz Jaros
- Seweryn Boner

Osoby, które tworzą lub organizują działania związane z kulturą, które mogłyby otrzymać wsparcie w drugiej części projektu:

- Anna Musialska
- Włodzimierz Seweryn
- Anna Kula
- Krzysztof Uglorz
- Jolanta Sprężak- Wawrzyk
- Dorota Supkowska
- Marek Trzepla - pasjonat geologii i artysta amator
- Martyna Brożek - organizuje zajęcia artystyczne dla dzieci
- Karol Skóra

Działania, których brakowało w dotychczasowej ofercie kulturalnej Gminy Ogrodzieniec:

- Kino
- Imprezy integracyjne
- Kawiarenka
- Imprezy plenerowe
- Skatepark dla młodzieży

Na pytanie: „**preferujesz aktywną, czy bierną formę uczestnictwa w kulturze?**”, zdecydowana większość ankietowanych deklaruwała jednak, że **bardziej widzi się w roli widza** niż aktywnego uczestnika kultury.

Zapytaliśmy również o sytuację związaną z zagrożeniem epidemią Covid-19. Zwróciliśmy uwagę ankietowanych na bezpieczeństwo, prosząc jednocześnie aby wskazali dogodne ich zdaniem i możliwe w obecnych warunkach formy działań. W odpowiedziach powtarzały się wątki związane z **kinem plenerowym, festynami, wycieczkami rowerowymi, działaniami w sieci internetowej, innych wydarzeń w plenerze**. Powtarzały się również odpowiedzi, że przy obecnym zagrożeniu, żadne formy aktywności kulturalnej nie są wskazane.

Na zakończenie ankiety poprosiliśmy o własne refleksje mieszkańców na temat lokalnej kultury. Poniżej cytujemy charakterystyczne przykłady wypowiedzi:

- „...*Gmina przyjazna seniorom i to na nich się skupia...*”
- „*Najbardziej brak jest lokalu, w który można by prowadzić wiele ciekawych zajęć*”
- „...*Stan przyrody nie robi nam dobrej reklamy na zewnątrz gminy*”
- „...*jest bardzo wiejska*”
- „*Mało ludzi, którzy angażują się w życie gminy*”
- „*Barwna kultura z wieloma tradycjami regionalnymi*”
- „*Kto chce brać udział w życiu kulturalnym, niech bierze, lecz nie wmuszajmy kultury wszystkim mieszkańcom*”
- „*Szkoda, że przez obecną sytuację mało co się dzieje*”
- „...*Brakuje mi letnich festwali muzycznych tj. Open Summer Base...*”
- „*Więcej wydarzeń dla młodych*”
- „*Gdy otwieram lodówkę, tam też występują chóry i zespoły seniorów ... tego typu kultura powinna być bezsprzecznie kultywowana, ale nie można nią „katować” na każdej imprezie mieszkańców*”
- „*Brakuje występów dzieci i młodzieży*”
- „*Kultura lokalna niestety koncentruje się na Zamku i w mieście Ogrodzieniec. Widać duże braki w sołectwach, szczególnie tam, gdzie mieszkańcy nie mają się gdzie spotkać razem i cokolwiek zorganizować*”
- „*Odnoszę wrażenie, że czynności podejmowane przez miasto są nastawione tylko na rozrywkę dla emerytów. Z miasta zrobiło się miejsce idealne dla emeryta i okropne dla młodego człowieka. A w mieście powinno się po prostu miło żyć*”
- „*Bardzo fajnie, że na ulicach jest czysto, to miłe wrażenie.*”

Powyższe wypowiedzi mają subiektywny charakter i nie są - rzecz jasna - reprezentatywne dla opinii ogółu mieszkańców, obrazują też, że ankietą objęte zostały głównie osoby dorosłe, aktywne

zawodowo, na ogół bardziej krytyczne od środowiska seniorów, a nawet od młodzieży. Wypowiedzi ankietowe zdają się potwierdzać intuicje młodzieży, że osoby aktywne społecznie mają na ogół lepsze zdanie o kondycji kultury lokalnej niż bierni odbiorcy lub grupy nieobecne w życiu społecznym gminy. W wypowiedziach daje się również odczuć napięcia międzypokoleniowe. Zjawisko, polegające na anektowaniu przestrzeni kultury przez środowiska dysponujące większą ilością wolnego czasu (seniorzy), co spotyka się ze swoistą zazdrością innych grup społecznych, obserwowane jest w życiu społecznym wielu środowisk. Można zapobiegać temu zjawisku akcentując aktywność innych środowisk oraz organizując zogniskowane wydarzenia środowiskowe dla określonych grup odbiorców (młodzież, osoby 40+ itp.).

Wnioski i rekomendacje zebrane w badaniach ankietowych.

- **Ankietowani preferują działania kulturalne na otwartych przestrzeniach, wykorzystujące naturalny i historyczny potencjał gminy.**
- **Działania takie mogą łączyć szeroko rozumianą rozrywkę z edukacją ekologiczną.**
- **Mieszkańcy Ogrodzieńca są dumni z miejsca swojego zamieszkania, ale zdają sobie sprawę z postępującej średniej wieku mieszkańców oraz odpływu młodego pokolenia do większych ośrodków miejskich.**
- **Mieszkańcy w większości nie są przywykli do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Działania realizowane w drugiej części projektu powinny uwzględniać różne formy animacji i aktywizacji szerszego grona odbiorców, poprzez atrakcyjne formy zbiorowego uczestnictwa w kulturze (np. historyczne rajdy rowerowe, kino plenerowe z elementami animacji kulturalnej widzów itp.).**
- **W czasie poszukiwania osób, grup i środowisk do realizacji drugiej części projektu „LIK - Lokalne Inicjatywy Kulturalne w Ogrodzieńcu”, warto poinformować o jego formule wskazane przez ankietowanych osoby i środowiska. Osoby wskazane przez respondentów mogą stanowić środowisko do przyszłej współpracy przy realizacji działań Ośrodka Kultury, warto wpisać je w rutynę stałej komunikacji, jako lokalnych liderów.**

II.4 Wywiady Indywidualne

Kontekst

Okazją do bezpośredniego spotkania i rozmów z mieszkańcami Ogrodzieńca, był piknik integracyjny, zorganizowany na terenach otwartych wokół Zamku Ogrodzienieckiego (<https://www.zamek-ogrodzieniec.pl/>), w dniu 30 czerwca 2020 roku. Spotkanie realizowane było w bezpiecznych warunkach, zapewniających odpowiedni dystans osób, przy pięknej pogodzie, z towarzyszeniem animatorów prowadzących gry i zabawy i dla najmłodszych. W spotkaniu wzięły udział wszystkie grupy wiekowe mieszkańców, byli rodzice z małymi dziećmi, przyszła młodzież, byli również dorośli mieszkańcy w tym eksperci - lokalni liderzy, społecznicy, osoby zawodowo zajmujące się kulturą i organizacją wydarzeń. W luźnej, nieskrępowanej atmosferze, przy ognisku, poprosiliśmy osoby te o własne refleksje i pomysły na działania związane z kulturą i rozwojem społecznym gminy. Spotkanie było ważnym uzupełnieniem dotychczas zebranych danych. Wielogodzinne rozmowy zapisane zostały, za zgodą respondentów na urządzenia rejestrujące, po zapisie skryptu z rozmów dokonano analizy istotnych wątków w wypowiedziach. W porozumieniu z respondentami, postanowiliśmy nie ujawniać ich danych osobowych, a jedynie wskazywać jaką kategorię wiekową i społeczną reprezentują.

Zebrane opinie:

Opinie społeczników, samorządowców, lokalnych, aktywnych przedsiębiorców:

- *„Trzeba podglądać innych, co można u nas nowego zrobić”.*

- „To małe miasteczko. W małym miasteczku ludzie integrują się grillując we własnych ogródkach”.
- Zamek Ogrodzieniecki to tak naprawdę duża scena, na której od wiosny do jesieni odbywa się ten sam spektakl, istotny raczej dla turystów, niż dla mieszkańców. Turysty są przyciągani „stałymi fragmentami gry”, dla mieszkańców nie jest to już tak atrakcyjne, jak kiedyś”.
- "Sala widowiskowa, a jednocześnie taneczna - ogólnego zastosowania, będzie bardzo przydatna dla mieszkańców Ogrodzienia”.
- „Brakuje centrum historycznego i społecznego dla mieszkańców, powinien to być skwer obok domu kultury”.
- „Komercja wokół Zamku jest zbyt duża. Odpustowy charakter tego miejsca mnie drażni”.

Co dla Państwa byłoby atrakcyjne w dziedzinie kultury, co skłoniłoby Państwa do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych?

- „Do tej pory wiele się dzieje w kulturze Ogrodzienia i mieszkańcy mają sporo oferty edukacyjnej i kulturalnej (m.in. znakomite „Studia Wyobraźni” pani Martynty Brożek)”.
- „Kino może być utopijną tęsknotą. Każdy ma swój system kinowy w domu”.
- Potencjał mógłby być w wyspecjalizowanych grupach (np. muzycznych, kulinarnych, sokolniczych teatralnych itp.).
- Czekamy cierpliwie na odbudowę domu kultury i mamy nadzieję, że będzie tam miejsce z herbata i kawą - jak kiedyś”.
- „Kiedyś bardzo popularne były wyjazdy na wydarzenia kulturalne (organizowane przez Pana Wesółowskiego)”.
- Wystawy w nowoczesnej przestrzeni ekspozycyjnej (teraz nie ma takiego miejsca)”. Taki obiekt powinien być atrakcyjnie zaprojektowany architektonicznie”.

Opinie animatorów kultury, przedsiębiorcy przemysłów kultury (<http://ozkultura.pl/node/2503>)

- "Jesteśmy długo na rynku kultury, ale w Ogrodzience pracujemy rzadko”.
- "Jesteśmy przyjezdni, mieszkamy od ponad 20 lat w Ogrodzience i dalej czasami czujemy się, że jesteśmy traktowani jako obcy”.
- Zamek Ogrodzieniecki to duże bogactwo kulturowe, którego nie mają inni. Wszyscy mieszkańcy Ogrodzienia mogliby z niego korzystać. Trzeba uświadomić mieszkańców jakie możliwości związane są z tym specyficznym miejscem”.
- „Wiele lat temu w domu kultury był pub, do którego chętnie przychodziła młodzież”.
- „Mam syna nastolatka, który nie ma gdzie się spotykać z rówieśnikami. Gdy jest ciepło - chodzi na skate”.
- „Były organizowane potańcówki dla mieszkańców na Krepie, dla osób dorosłych z darmowym wstępem i chodziło niewiele osób, ale kiedy organizowane były tam tematyczne, rodzinne imprezy dla dzieci - było mnóstwo ludzi”.
- Kino plenerowe było organizowane na Krepie. Obawiam się, że na taki seans może przyjść ok 20 - 30 osób”.
- Dzisiaj musimy pomyśleć jak poprawić świadomość mieszkańców związaną z tożsamością
- „W podobnych miejscach, jak Ogrodzieniec, w innych krajach każdy mieszkaniec ma i nosi z dumą w czasie uroczystości i świąt strój ludowy lub dawny, co tworzy niepowtarzalny klimat takich miejsc”.



Opinie młodzieży

Pomysły na działania kulturalne:

- Warsztaty taneczne ze znanym tancerzem (różne rodzaje tańców).
- Warsztaty taneczne na hali.
- Tygodniowe lub co najmniej weekendowe warsztaty.
- Zajęcia z akrobatyki (mamy obawy o zaplecze organizacyjne).
- Miejsca gdzie można jeździć na rolkach, oraz warsztaty w tym kierunku.
- Dla chłopców interesujące byłyby nowinki techniczne.
- Jest grupa młodych zapaleńców historii średniowiecznej, ale ogół młodzieży raczej nie interesuje się rycerzami i związaną z tym historią.
- Młodzież chce próbować nowych rzeczy w kulturze.
- Nauka prostych programów i zagadnień związanych z techniką cyfrową dla osób 40+ (dla rodziców młodzieży).
- Kursy grafiki komputerowej.
- Warsztaty obróbki audio (proste oprogramowanie do produkcji muzycznej - postulat powtarzający się i łączący zainteresowania chłopców i dziewczyn).
- *„W Pilicy jest fajna miejscówka dla młodzieży, chcielibyśmy żeby podobna była w Ogródzieńcu”.*
- *Kiedyś były porządne potańcówki. Chcemy potańcówek międzypokoleniowych z dobrą muzyką z lat sześćdziesiątych siedemdziesiątych i osiemdziesiątych”.*



Wnioski i rekomendacje z wywiadów indywidualnych:

- Praca z mieszkańcami Ogródzieńca nad zwiększeniem świadomości związanej z potencjałami kulturowymi i gospodarczymi (turystyka kulturowa angażująca mieszkańców), może przyczynić się do integracji społecznej i przywiązania do środowiska lokalnego, jako atrakcyjnego miejsca do życia, zwłaszcza wśród młodszych pokoleń.
- Nowe centrum gminy mogą stanowić nowoczesnie zaprojektowane przestrzenie do kultury i spędzania czasu wolnego.
- Na udział mieszkańców gminy w inicjatywach lokalnych, realizowanych w drugiej części programu, mogą liczyć wydarzenia zaplanowane dla małych dzieci z udziałem rodziców i dziadków.

II.5. Uzupełniające działania diagnostyczne

Badanie potrzeb kulturalnych najmłodszych w Sołectwie Mokrus:

Spotkanie z mieszkańcami Sołectwa Mokrus w dniu 25 czerwca było okazją spotkania z dziećmi i rodzicami terenów gminy Ogrodzieniec oddalonych od administracyjnego centrum.

Spotkanie z dziećmi moderowała instruktorka M-GOKiS. Dzieci pytano czego brakuje im w najbliższym otoczeniu (co chciałyby, aby powstało) i zachęcała najmłodszych do zapisywania swoich pomysłów w księdze życzeń. Wśród nich znalazły się m.in.: zajęcia plastyczne, integracyjne, zajęcia z animatorem, gry i zabawy, kino.



Spoza dziedziny kultury dzieci wskazały, że marzą o basenie. Wszystkie życzenia zapisały także na karteczkach, które przypięły do balonów i wspólnie wypuściły do nieba. Badanie to przeprowadzone w formie zabawy i integracji było również okazją do promocji „LIK - Lokalne Inicjatywy Kulturalne w Ogrodzieńcu” na terenach oddalonych od centrum gminy.

Spacer diagnostyczny

Kontekst

Dodatkowym narzędziem badawczym, realizowanym w czasie diagnozy, był spacer szlakiem wskazanych wcześniej przez mieszkańców Ogrodzieńca miejscach o potencjale kulturowym. W spacerze udział wzięły osoby spoza gminy, fotografując i notując pierwsze odczucia i skojarzenia z mijanymi przestrzeniami.

Spacer

Jadąc od Zamku Ogrodzienieckiego, ulicą Kościuszki, zatrzymaliśmy się na zacienionym fragmencie Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego. Piękna, słoneczna pogoda podkreślała biel powierzchni placu, który jest w istocie małą sceną amfiteatralną, zaprojektowaną - jak się zdaje - do występów artystycznych. Na miejscach siedzących - widowni, spotkaliśmy młodych mężczyzn trzymających w rękę puszki piwa. Byli to dobrze ubrani młodzi chłopcy, którzy zachowywali się spokojnie i z pewnością nie budzili lęku przechodniów. Obok ogródek „Restauracji w Ratuszu” (<https://www.facebook.com/Go%C5%9Bciniec-w-Ratuszu-191168417597381/>), mającej swoją siedzibę w jasnym, przyjemnym

budynku. Wszystkie stoliki wolne, zdajemy sobie sprawę, że to środek tygodnia, może sytuacja wygląda inaczej pod koniec tygodnia?

Mijamy Plac Piłsudskiego i dalej spacerujemy schłodną ulicą Olkuską, na której panuje dość duży ruch (DW791). Skracamy w kameralną ulicę Mostową, z ławkami, schłodnie przyciętymi żywopłotami i cieniem dającym schronienie pieszym. Dochodzimy do narożnika Placu Wolności. Ta przestrzeń ma zupełnie inny od poprzedniego placu charakter. Jest mniej sformalizowana, a przez to może bardziej przyjazna, niż przypominający dużą makietę Plac Piłsudskiego. To miejsce w charakterze przypomina bardziej przedmieścia, niż wskazywane przez mieszkańców centrum życia gminy. Funkcjonalny, zacieniony plac zabaw, w tej chwili świeci pustkami. Kiedy pytamy o tabliczkę „zakaz pływania”, na ogrodzeniu, dowiadujemy się że jest tutaj aranżowany niewielki basen z łódeczkami dla dzieci, który cieszy się dużą popularnością. Przed wejściem głównym do remontowanego właśnie budynku Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, znajduje się nieczynna fontanna. Obchodzimy okazały budynek, obok sąsiadującego budynku Ośrodka Pomocy Społecznej (nieco dalej Urząd Miasta i Gminy), wchodzimy na skwer otoczony zielenią drzew, który istotnie mógłby, z racji bliskości ważnych dla życia społecznego instytucji, pełnić rolę miejskiej agory. Plac Wolności obejmuje w istocie duży kwartał budynków, ze sklepami, Zakładem Opieki Zdrowotnej i marketem „Biedronka”. W środkowej przestrzeni rekreacyjnej za Ośrodkiem Kultury (w tej chwili rozumiemy postulat jednego z mieszkańców, aby



odwrócić budynek Ośrodka Kultury wejściem w stronę skweru), spora grupa młodzieży, siedząca na ławeczkach. Zdaje się, że jest to zaakceptowana, przyjazna dla młodych przestrzeń, w której mogą czuć się swobodnie. Do fasady budynku M-GOKiS'u przylega drewniany podest sceniczny, na którym można realizować różnego rodzaju działania performatywne.

Dalej ulicą Południową zmierzamy w kierunku lasu i wspomnianego wielokrotnie przez mieszkańców Ośrodka Rekreacyjno - Wypoczynkowego Krępa.

(<https://www.facebook.com/KREPA.OGRODZIENIEC/>). Mijamy nowoczesną zabudowę domków jednorodzinnych, zauważamy ścieżki rowerowe na ulicy Piastowskiej. Ulica Spacerowa wiedzie nas w kierunku lasu, mijają nas rowerzyści, samochody, sporo jest też spacerowiczów, choć odcinek wydaje się dość długi, jak na pieszy marsz na wydarzenia w tym rejonie. Na miejscu obok ośrodka sporo





zauważamy niezagospodarowaną przestrzeń przemysłową. Dalej jest Fugasówka, która zapisała się w naszej pamięci jako wskazywane przez mieszkańców miejsce, w którym niegdyś funkcjonował ośrodek/klub kultury.

dogodnych miejsc parkingowych, niewielki basen i przyjaźnie zaaranżowana przestrzeń z ławeczkami i miejscami do ćwiczeń na świeżym powietrzu. Mimo, że jest to środek tygodnia i wieczór, sporo jest samochodów, są też odpoczywający czynnie (biegi, nordic walking) jak i biernie (na ławeczkach i kocach) mieszkańcy.

Na zakończenie naszego pobytu w Ogrodzieńcu, ulicą Kościuszki, przejeżdżamy samochodem obok dzielnicy Cementownia, odnotowując, że jest w takiej samej odległości od centrum Ogrodzieńca co środek na Krępie, zauważamy też, że ta przestrzeń Ogrodzieńca, jest mniej unormowana zabudową jednorodziną,



Wnioski i rekomendacje po spacerze diagnostycznym:

- Porównując Plac Piłsudskiego oraz Plac Wolności, można dostrzec, że w kształtowaniu dobrej przestrzeni dla kultury lokalnej, istotne są odpowiednie proporcje unormowanej, sformalizowanej przestrzeni i kameralnego, dającego cień i poczucie intymności miejsca, w którym mieszkańcy mogą czuć się swobodnie.
- Krępa oraz Plac Wolności wydają się popularnymi wśród mieszkańców miejscami spędzania czasu wolnego, wydarzenia realizowane w tych miejscach mają szansę spotkać się z licznym uczestnictwem mieszkańców.
- Estetyka miasta, ścieżki rowerowe oraz bliska odległość atrakcyjnych miejsc czynią z centrum Ogrodzieńca potencjalnie dobrym miejscem do rajdów rowerowych, gier terenowych i innych grupowych działań rekreacyjnych, wzbogaconych o fabularną treść opartą na historii i tożsamości lokalnej.

III. Podsumowanie

Badania diagnostyczne, realizowane w ramach projektu „LIK Lokalne Inicjatywy Kulturalne w Ogrodzieńcu”, pozwoliły na wskazanie potencjalów kulturotwórczych, które mogą być istotne przy realizacji drugiej części projektu, polegającej na wyborze i realizacji oddolnych inicjatyw mieszkańców Gminy Ogrodzieniec w dziedzinie kultury.

Na przekór trudnościom związanym z izolacją społeczną wywołaną pandemią Covid-19, udało się uzyskać odpowiedź: gdzie oraz w jakich formach i sytuacjach prowadzić animację kulturową społeczności lokalnej, w taki sposób, aby wyzwolić tkwiące w organizacjach, grupach i pojedynczych mieszkańcach pokłady energii i zaangażowania.

W czasie prac diagnostycznych ważny był sam proces jak i współpraca animatorów Miejsko - Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu z mieszkańcami Ogrodzieńca oraz testowanie nowych narzędzi pracy ze społecznością lokalną, jak spotkania na platformach komunikacji internetowej, z których najbardziej użyteczną okazał się program do spotkań on-line - ZOOM (<https://zoom.us/>). Nowe formuły pracy animacyjnej przyniosły sporo satysfakcji, zarówno osobom przygotowującym niniejszy raport, jak również - co wynika z rozmów z mieszkańcami - samym respondentom, dla których była to krzepiąca okazja do rozmów z drugim człowiekiem, w niełatwych czasach izolacji społecznej. Rozmowy te pozwalały budować zaangażowanie społeczne wokół pracy instytucji kultury.

Część wyników diagnozy znajdzie się w zapisach regulaminu wyboru inicjatyw lokalnych, w projekcie realizowanym w ramach programu „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne 2020”. Wśród najistotniejszych z nich są rekomendacje dotyczące miejsc, form i grup odbiorców projektu. Diagnoza wskazuje, że istotne jest aby w projektowaniu przyszłych wydarzeń kulturalnych uwzględnić możliwość ich realizacji na świeżym powietrzu. Z uwagi na ryzyko związane z nawrotem pandemii, można uwzględnić równoległe prowadzenie komunikacji jak i samych projektów w przestrzeni internetowej. Prymat powinny brać jednak działania umożliwiające bezpośrednie, autentyczne spotkania mieszkańców w kameralnych grupach.

Ciąg dalszy działań monitorujących aktywność mieszkańców Ogrodzieńca w dziedzinie kultury, stanowić będzie ewaluacja realizowanych inicjatyw mieszkańców w drugiej części projektu.

REKOMENDACJE KOŃCOWE:

- **Działania w drugiej części projektu powinny uwzględniać animacyjną formułę pracy z odbiorcami, która w kreatywny sposób łączy historię i tożsamość lokalną z nowoczesnymi formami przekazu (działania w przestrzeni Internetu, film, sztuka współczesna).**
- **Większość mieszkańców biorących udział w badaniach, wskazała, że obecnie preferuje udział w działaniach kulturalnych, realizowanych w plenerze. W drugiej części programu inicjatywy realizowane w przestrzeniach otwartych (tereny zielone, parki, skwery), będą cieszyły się większą popularnością.**
- **Wśród mieszkańców popularne są tereny wokół Ośrodka Kultury oraz teren Ośrodka Rekreacyjno Wypoczynkowego Krępa.**
- **Przy wyborze inicjatyw w drugiej części programu, preferowane powinny być pomysły uwzględniające połączenie kultury z edukacją ekologiczną oraz aktywnością fizyczną.**
- **W przyszłości należy wziąć pod uwagę organizację nieformalnego miejsca spotkań dla wszystkich grup wiekowych (kawiarenka społeczna, świetlica itp.).**

IV. UWAGI

IV.1 Wykaz materiałów i źródeł badawczych

- H.Gawroński (2010) Konsultacje społeczne jako forma partycypacji w zarządzaniu strategicznym jednostkami samorządu terytorialnego, „Współczesne Zarządzanie”.
- M. Kowalewski, A. Nowak, R. Thurow (2011) Czy kultura może wzmacniać spójność społeczną? Studium przypadku: szczecińskie podmioty kultury wobec problemów społecznych. ZAPLO, Szczecin.
- Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2017-2020 dla Gminy Ogrodzieniec.
- STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI W GMINIE OGRODZIENIEC NA LATA 2020-2030.
- Diagnoza, Inicjatywa i Kultura w Gminie Ogrodzieniec – RAPORT 2019
- Ogrodzieniec, Przewodnik po Zamku, Dariusz Kmiołek, Wydawnictwo Dikappa 2006

Źródła internetowe:

<https://www.polskawliczbach.pl/Ogrodzieniec>

<https://www.zamek-ogrodzieniec.pl/>

<https://www.ogrodzieniec.pl/>

<https://www.ogrodzieniec.bip.jur.pl/artykuly/3892>

IV.2 Osoby odpowiedzialne za tworzenie diagnozy

- Zespół Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu - Karolina Matuszewska Dyrektor M-GOKiS w Ogrodzieńcu, Iwona Rajca - koordynator projektu z ramienia Ośrodka Kultury, Beata Stypa-Rus - Animator Kultury, Andrzej Kaim - Instruktor Śpiewu oraz Joanna Piwowarczyk - Redaktor Gazety Ogrodzieńckiej
- Maciej Zygmunt - Animator Narodowego Centrum Kultury, prowadzenie i udział w konsultacjach społecznych
- Tomasz Ignalski - Koordynator procesu diagnostycznego - opracowanie materiałów diagnostycznych.



Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Ogrodzieńcu - Ogrodzieńiec 2020